

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STV003
HT05
Handledare: Jakob Gustavsson

De tre vise männen

En fallstudie av Kinas övergångsperiod

Eric Chan

Abstract

When Deng Xiaoping introduced his reform program, he began China's transition from a plan economy to a socialist market economy. Liberal theorists often argue that there is an automatic link between "free market" and "democracy", however this link is not evident in China. This contradiction constitutes the problem area of this thesis.

With a theoretical framework containing "totalitarianism" and "Tang Tsous culturalist approach" I have analysed the leadership of CCP (China's Communist Party) and its strategies to maintain the Chinese political system. Given the important role of ideology, I have established several different ideologies and the fundamental ideological change, which has influenced the leadership of CCP in their creation of these strategies.

My findings in this analysis are several innovative strategies by the CCP leaders, created to adjust the party to the variable conditions of the society, a consequence of Deng's reform. Their devotion to the political system rooted in different ideological thought has made the impossible possible.

Keywords: China, CCP, power legitimacy, political strategies and transition.

Number of characters: 70 710

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte och frågeställning	1
1.3	Metod	2
1.4	Empiri	2
2	Teori	4
2.1	Totalitarism	4
2.2	“The Culturalist Approach”	5
2.2.1	Tang Tsous “culturalist approach”	6
2.3	Ett analytiskt ramverk	8
3	Kina under Deng Xiaoping	10
3.1	Deng Xiaopings väg till makten	10
3.2	Dengs reformer – “The Fourth Modernization”	11
3.2.1	De fyra grundelementen	11
3.2.2	“Bli rika först” - strategin	13
3.2.3	“Ju snabbare tillväxt, desto bättre” - strategin	14
3.3	En tillbakablick på Deng eran	16
4	Kina under Jiang Zemin	18
4.1	Jiang Zemins väg till makten	18
4.2	Jiang Zemins “anpassningspolitik”	19
4.2.1	Partiets ideologi och “De tre representationerna”	19
4.2.2	Partiets maktbas och den sextonde partikongressen	20
4.3	En tillbakablick på post-Deng eran	21
5	Kina under Hu Jintao	23
5.1	Hu Jintao - “The Supreme Leader”?	23
5.2	Hu Jintaos utmaningar	24
5.2.1	Korruptionen	24
5.2.2	Klassklyftan	24
5.3	En framåtblick på post-Jiang eran	25
6	Slutsats	27
6.1	Slutsats	27
6.2	Diskussion	28
7	Referenslista	30

1 Inledning

Syftet med detta kapitel är att ge en övergripande introduktion till uppsatsen samt utformningen av denna. Först presenteras bakgrunden till problemet, därefter syfte och frågeställning. Sedan följer en redogörelse för uppsatsens metodologiska angreppssätt och en presentation samt källkritik av den empiri jag valt att arbeta med.

1.1 Bakgrund

När Deng Xiaoping introducerade sin reformplan 1978, öppnade den vägen för en övergång från planekonomi till en socialistisk marknadsekonomi. Med facit i hand, en väldigt lyckad sådan. Kinas BNP växer igenomsnitt med 10 % /år och utrikeshandeln har ökat likaså med en genomsnittstillväxt på 15-17 % /år. Utländska direktinvesteringar har strömmat in i landet och gjort Kina till världens näst största marknad (Brødsgaard 2002:1). Och listan över Kinas ekonomiska framgångar kan göras ännu längre.

Samtidigt har Kinas ekonomiska framgångar inte lett till några större politiska förändringar, och landets övergång har hela tiden skett under ledarskap av ett parti; Kinas Kommunistiska Parti (KKP).

Detta faktum är egentligen en motsägelsefull ekvation. Övergången har skett inom ramen av två oförenliga ting; *marknadsekonomi*, ett ekonomiskt system med frihandel och politisk pluralism står mot *Kinas politiska system*, ett politiskt system byggd på en centraliserad kontrollapparat och politisk enhetlighet. Trots det så är detta ett faktum i Kina. Detta leder mig till min uppsatsfråga: Hur kunde detta ske?

1.2 Syfte och frågeställning

Uppsatsens ambition är att undersöka den paradox som finns i den övergång som Kina genomgått under de senaste 25 åren. Den övergripande frågeställningen i uppsatsen är således:

- Hur lyckades KKP bevara Kinas politiska systemet under dess övergångsperiod (1978 –)?

För att kunna besvara denna fråga krävs en analys av den inrikespolitiska logiken bakom övergången. Att analysera ett lands politiska system är en nödvändighet för att kunna förklara utvecklingen av reformer (Bouin et al 1998:11). Samtidigt kan ett lands politiska system delas in i flera nivåer. Men då reformerna skett under ledarskap av KKP så har de, enligt min åsikt, haft en väldigt central roll i Kinas övergång. Därför har jag antagit ett "uppifrånperspektiv", och valt att fokusera på KKP:s ledarskap under övergångsperioden. Denna period tar sin början år 1976, året då Mao Zedong avled och Deng Xiaoping tog över som ledare. Två år senare introducerade Deng sitt reformprogram, ett reformprogram som långtifrån är slutfört (Breslin 2000:404). Därför kommer uppsatsens innehåll att omfatta en period som sträcker sig från det att reformprogrammet infördes och fram tills idag.

1.3 Metod

För att besvara uppsatsens frågor har jag valt att göra en teorikonsumerande fallstudie. Den främsta anledningen till att jag valde fallet Kina, var dess säregenhet i världen. Min ambition är, som jag nämnde i föregående avsnitt, kunna förklara den ekonomipolitiska paradox som uppstått i Kina.

Att fallet Kina är unikt, kan tyckas vara en svag grund att stå på vid generaliseringar, någonting många anser vara målet med all forskning (Esaiasson et al 2003:25 och 120). Mitt syfte är dock *inte* att lägga fram en allmängiltig sanning, snarare klargöra vilka strategier KKP använde sig av för att möjliggöra ett oförändrat politiskt system i Kina. Förhoppningsvis kan då mina resultat kunna vidga diskursen om Kinas övergång.

1.4 Empiri

Empirin jag arbetat med utgörs av böcker och vetenskapliga artiklar som behandlar olika aspekter av Kinas politiska system samt dess övergång. Många av böckerna innehåller utförliga beskrivningar av Kinas övergångsförlopp.

För min teoretiska grund har jag utgått från boken "Chinese Politics and Society – an Introduction" av Christiansen och Rai. Boken ger en mycket bra översikt över ledande statsvetenskapliga teorier som använts i studiet av Kinas politik och samhälle. Som ett komplement har jag även valt en annan bok: "Elite Politics in Contemporary China" av Joseph Fewsmith. Boken presenterar statsvetenskapliga teorier skapade för att analysera den kinesiska eliten ur olika aspekter.

I boken "Chinese Politics and Society – an Introduction" av Christiansen och Rai, framhäver man att, när man söker förklara och förstå den kinesiska politiken

som “non-Chinese”, måste man komma ihåg att man inte delar samma historiska och kulturella bakgrund.

Our intellectual and political categories, our historical and cultural foundations, and our definitions of ourselves [...] are [...] different from that existing in China. Our “discovering” of China is influenced by all these factors. The expectation and value patterns underlying most political science approaches may prove to be very limited when we attempt to understand countries like China, with which these expectation and values are not shared (1996:2).

Det författarna betonar är alltså att man inte bör diskutera den kinesiska politiken utifrån den västerländska kulturen. Likt en socialantropolog måste man lägga ifrån sig sina “västerländska värderingar”. För mig uppstår då ett fundamentalt problem.

För att kunna förstå mig på Kinas politiska system behöver jag ett analytiskt ramverk, som till stor del är byggt på “västerländska värderingar”. Om jag då implementerar mitt “västinspirerade” ramverk i min analys kommer mitt resultat, utifrån den argumentation Christiansen och Rai gör, ha låg validitet eller rentav vara felaktig. Problemet går väl hand i hand med det vetenskapliga idealet att all forskning ska vara värderingsfri (Esaiasson et al 2004:24).

Jag försöker inte lösa detta problem, och kommer nog inte undvika detta heller. Större delen av min empiri, och de böckerna jag använt mig av för min teoretiska grund, är skrivna av västerländska författare. Jag har emellertid försökt mildra problemet genom att arbeta genomsnittligt och argumentera för mina resonemang. Samtidigt har jag i min läsning genomgående anbringat ett kritiskt tänkande. Dessutom anser jag att mitt analytiska ramverk består av teorier som tar den kinesiska kulturen tillvara.

Min mest centrala teori, *Tang Tsous cultural approach*, som jag presenterar under eget avsnitt i teorikapitlet, har samma utgångspunkt som Christiansen & Rai:

[...] He [Tsou, min anm.] was not satisfied that the concepts developed in [...] political science could be applied directly to the study of China. [...]. This is why one often finds Tsou introducing concepts from Western social science but then twisting their original meanings to better apply to the Chinese reality he observed. [...] Tsou himself spent a great deal of time trying to think of appropriate terminology and concepts for accurately describing Chinese politics (Fewsmith 2001:xiv-xv).

2 Teori

Detta kapitel presenterar de teorier jag avsett att använda mig av i uppsatsen. För att läsaren ska lättare kunna förstå vad som lagt grunden för min analys kommer ett analytiskt ramverk att sättas ihop i slutet av kapitlet.

2.1 Totalitarism

Totalitarism som teori uppstod egentligen från studiet av forna Sovjetunionens politik. Teorin används för att beskriva samhällen där en politisk makt har den totala kontrollen, som är fallet i ett diktatoriskt/auktoritärt land. Denna makt utövas med tvingande medel och karaktäriseras av en ideologisk kärna (Christiansen & Rai 1996:3, 9 och 12).

I boken "Communist China: The Early Years 1949-55" av Barnett, analyserades KKP utifrån ett totalitaristiskt perspektiv. Barnetts syfte var att analysera hur den centraliserade makten utövades av KKP, och om hur en liten klick ledare kunde behålla makten. Utgångspunkt var alltså att Kina var en utpräglad totalitär stat (1964:ix).

I Friedrich och Brzezinskis bok "Totalitarian Dictatorship and Autocracy" utmärks en totalitär stat av följande egenskaper:

1. En officiell ideologi som alla följer
2. Ett politiskt parti ledd av en karismatisk ledare
3. Terroriserande poliskontroll
4. Statligt kontrollmonopol på kommunikation
5. Statligt kontrollmonopol på vapen
6. Centraliserad kontroll av ekonomin i landet

(Christiansen & Rai 1996:2)

Barnett hade en liknande beskrivning av KKP:s ledning:

The leaders of the Chinese Communist Party (CCP) form a tightly knit brotherhood of experienced, competent, devoted, tough revolutionaries. [...] They decide policy and supervise its execution. The fate of China, for the foreseeable future, is largely in their hands (Barnett, 1964:6).

När Barnett skrev detta, var Mao Zedong "an undisputed leader of the Party" (Barnett 1964:7. Egenskaper som oinskränkt makt, en kod av strikt lydnad inom KKP, hierarkin inom partiet m.m. var alla karaktäriserande för en totalitär stat. Utöver det så var maktutövandet av tvingande karaktär och staten hade kontrollmonopol på kommunikation, vapen och ekonomi.

Enligt min åsikt fastställer ovanstående egenskaper att Kina har präglats av de totalitära egenskaper Friedrich och Brzezinski nämner i sin bok. Men vissa egenskaper är inte lika aktuella som förut. Idag har den centraliserade kontrollen av ekonomin försvagats avsevärt, som en konsekvens av de ekonomiska reformerna. Vad gäller de andra egenskaperna anser jag att de fortfarande är aktuella.

Totalitarism som teori förenklar verkligheten. Kritik som riktats mot totalitarismen tar bland annat upp att totalitarismen inte inkluderar faktorer som motsättningar inom KKP (fraktionism). Motsättningarna mellan de kinesiska ledarna ledde till skapandet av en ny teori, "factionalism model". En mycket känd artikel om "factional politics" finns skriven av Andrew J. Nathan: "A Factionalism Model for CCP Politics" (1973)¹. Då jag har valt att inte använda mig av denna teori kommer jag inte att gå närmare in på den², men den teori jag strax ska presentera har sin utgångspunkt från Nathans artikel.

2.2 "The Culturalist Approach"

Enligt Christiansen & Rai råder det en allmän uppfattning om att Kinas politiska system är ett enskilt fall för sig. Anledningen är att det politiska systemet är så djupt rotat i sitt egna förflutna (2003:20). Därför kan Kina inte förstås med hjälp av västerländska termer, utan man har skapat andra teorier för detta ändamål.

En av dessa teorier benämns *the culturalist approach* och baseras på "the general assumptions about China's political and cultural past" (ibid:20). Teorin gör alltså en tillbakablick på Kinas politiska och kulturella förflutna, och kan gå så långt tillbaka som 4 000 år. Teorin utgår från att den *politiska kulturen* påverkar dagens politik.

Den politiska kulturen som består av historiska företeelser och strukturer har skapats under historiens gång och fungerar som en referensram för de politiska aktörerna. Almond och Powells kombinerar denna referensram- och evolutionsperspektivet i sin definition av den politiska kulturen:

the set of basic beliefs [...] and values about politics current in a nation at a given time. This political culture has been shaped by the nation's history and by the ongoing processes of social, economic, and political activity. The attitude patterns that have been shaped in the past experience

¹ Enligt Nathan är fraktioner baserade på relationer, som består av personliga nätverk. T.ex. mellan en ledare och hans politiska anhängare. Ledaren kan i sin tur vara en politisk anhängare till en annan fraktion (1973:37) (jämför centrum-periferi teorier. Se även figur 1 på s. 41 i Nathans artikel).

² Även om fraktionism präglar KKP under hela min studieperiod har jag inte valt att arbeta med "the factionalism model" av den enkla anledningen att jag anser att man då försummar ledaren i KKP. Mer om det under "Tang Tsous culturalist approach".

have important constraining effects on future political behavior [sic!]. The political culture affects the conduct of individuals in their political roles, the content of their political demands, and their responses to laws (Lum 2000:15)

Kontentan i *the culturalist* approach är att Kinas politik ofta refererar till sitt kulturella arv och måste förstås genom historiska linser.

Det finns flera framstående statsvetare som förespråkar för denna teori - bland de Lucien Pye³, Lowell Dittmer samt Tang Tsou. Även Catarina Kinnvall från statsvetenskapliga institutionen i Lund⁴. Jag har dock valt att använda mig av Tang Tsous teorier.

2.2.1 Tang Tsous “culturalist approach”

Tsou skapade sin teori utifrån artikeln om fraktionism av Andrew J. Nathan. Tsou höll delvis med den teori som läggs fram av Nathan, men han ansåg att Nathan hade försummat fyra delar som Tsou ansåg vara centrala vid en studie av den kinesiska eliten:

1. *Ideologi* – Nathan hade beskrivit den kinesiska politiken som en produkt av politiska fraktioner. Enligt Tsou skulle man då missa betydelsen av ideologi i det politiska systemet (Fewsmith 2001:xv). Tsou negligerade inte att fraktioner fanns, och att det även kunde finnas olika linjer inom ett parti, men de mest grundläggande idéerna, dvs. partiets ideologi, måste ändå vara den gemensamma nämnaren för fraktioner inom ett parti (Tsou & Nathan 1976:100). Givet att ideologi är så pass viktig i det politiska systemet, så måste man enligt Tsou, kunna förklara politiska förändringar med förändringar i ideologin (Fewsmith 2001:xv).

Enligt Tsou så såg de politiska aktörerna den politiska makten som “*monistic, unified and indivisible*” (Fewsmith 2001:xvi). Monistisk (*monistic*), betyder att allt ska härledas från en enda princip (partiets ideologi). Enhetlig (*unified*), menas med att man ska utgöra eller ge intrycket av att vara en enhet (KKP och dess ledning). Samt med odelbar (*indivisible*) åsyftas att KKP inte bör delas (handlar i princip om att partiet ska vara en enhet).

Mycket av de politiska aktörernas syn på den politiska makten bottnar i KKP:s syn på befolkningen som en *massa*, och inte som enskilda medborgare, enligt Tsou. Han skriver:

Masses are seen as a social stratum that is to be “mobilized and organized by political activists”, rather than as individuals possessing legal and civic rights (Tsou:1986:272).

KKP har så länge de existerat, legitimerat sin makt genom detta synsätt. Demokrati är enligt KKP att styra *för* folket (*massan*), till skillnad från det

³ Lucien W., 1984. *China: An Introduction*. New York: Harper Collins.

⁴ Kinnvall, Catarina, 1995. *Cultural Diffusion and Political Learning: The Democratization of China*. Lund: Studentlitteratur.

västerländska sättet att definiera demokrati, enligt den språkliga betydelsen folket styr, eller folkstyre.

2. *Ledaren för KKP* – Den vikt Nathan lade på de politiska fraktioner och dess kamp om hegemoni skulle, enligt Tsou, missa en mycket central aktör i politiken, nämligen betydelsen av *the supreme leader* (Fewsmith 2001:xv). Under de drygt femtio åren KKP haft makten i Kina, så har partiet kantats av fraktionism (Lundahl 2005:Politiska Särdrag). Samtidigt har KKP alltid vara lika medvetna om att avfärda fraktionism, även om de inte lyckats med detta alla gånger, allt för att verka *unified and indivisible*.

KKPs historia har alltså präglats av fraktionism, men ett återkommande faktum var att det alltid funnits en framträdande ledare som stod över alla fraktioner, *the supreme leader*. Att som Nathan kalla en sådan aktör för ledaren av den mest betydelsefulla fraktionen, vore att reducera hans betydelse avsevärt (Fewsmith 2001:xv-xvi och Tsou & Nathan 1976:101-102).

3. *Partiets formella struktur* – Nathan argumenterade för att KKPs formella struktur, bl.a. partiprocedurer, hierarki inom partiet inte har någon betydelse. Nathan fokuserade sig istället på den informella strukturen eller de personliga relationerna. Tsou var dock av en annan uppfattning, och argumenterade för att formella strukturer inte helt kunde negligeras.

Tsou ansåg att det fanns ett samspel mellan det formella och informella i det politiska systemet. Om samspelet mellan dessa fungerade skulle även det politiska systemet vara stabil (Fewsmith 2001:xvi).

4. *Win all, lose all* – Nathan utgick från ett fundamentalt antagande om fraktionernas agerande, där fraktioner har en sorts maktbalans mellan sig, och söker inte efter att eliminera varandra från politiken. Tsou förkastade detta antagande och hade i sin forskning⁵ kunnat visa på raka motsatsen. Tsou utgick från att kampen om hegemoni mellan politiska aktörer leds till en *showdown*, som endast kan sluta på två sätt; den ena vinner allt (*win all*) och den andra förlorar allt (*lose all*). Eller som kineser brukar säga: *Ni si, wo huo* (Ni dör, jag lever).

Tsou ansåg att *win all – lose all* var rotad i den politiska kulturen, och det han ville undersöka var under vilken politisk kultur en *win all – lose all* situation kunde uppstå och hur de politiska aktörerna agerade (Fewsmith 2001:xvi). Om förutsättningarna var de rätta kunde det alltså leda till att den politik som förs blir en sorts *win all – lose all* politik. Fewsmith skriver:

If political actors play the game of politics in the expectation that sooner or later there will be a contest in which one side wins all and the other loses all, then either the “core” leader [the supreme leader, min anm.] must garner sufficient political resources to prevent an effective challenge to his power, or rivals to political power must gear their actions toward an eventual

⁵ Tsous forskningsmetod skiljde sig från konventionella metoder. Tsous tillvägagångssätt var mer induktiv. Istället för att utgå från några fastställda hypoteser och sedan testa det på empiri, analyserade han en specifik historisk händelse, eller en tidsperiod och drog utifrån det slutsatser om den kinesiska elitens hållning (Fewsmith 2001:xiv).

showdown [...]. If this is the case, then, compromise can only be temporary and tactical. (Fewsmith 2001:xvii).

Det Fewsmith argumenterar för är att politiska aktörers förväntningar för en eventuell *showdown*, den uppgörelse som skapar en vinnare och en förlorare, just kan leda till en sådan. Det är som en ond cykel. Vidare argumenterar han för att de strategier som väljs i detta politiska spel, endast är temporära eller taktiska, för att på så sätt avstyra från en eventuell *showdown*.

De större politiska förändringar som Kina gått igenom, innan min studieperiod, har historiskt sett visat på att det politiska spelet fungerat såsom *win all – lose all teorin* föreslår; en hegemonisk kamp om makten, där en person slutligen kommer uppstå som *the supreme leader* (Fewsmith 2001:110). Det jag vill analysera med hjälp av Tsous *win all – lose all* teori är om det politiska spelet under övergångsperioden går utefter teorin. Och de strategier som KKP med *the supreme leader* i spetsen, väljer ut endast är temporära och strategiska, bara för att förhindra en eventuell *showdown*.

2.3 Ett analytiskt ramverk

Beroende på analysmodell och teoretiskt perspektiv ter sig olika förklaringsvariabler relevanta att beakta vid en fallstudie. För att ge förståelse för läsaren, vilka förklaringsvariabler jag valt lyfta fram och problematisera kommer jag nu att presentera mitt analytiska ramverk. Ett ramverk som lagt grunden för min analys.

Definitionen Friedrich och Brzezinski presenterar av *totalitarismen* fastställer, enligt min åsikt, att det återfinns en maktkoncentration hos en aktör i samhället och att det politiska systemet möjliggör att den centrala kontrollen kan behållas. Barnetts fallstudie av den kinesiska eliten har fastställt detta faktum. Jag har alltså utgått från att, under den period jag avser att studera 1978 – fram tills idag, att det återfinns en maktkoncentration i Kina, och att denna makt ligger hos KKP.

Om totalitarismen hjälper mig att fastställa hur det ligger till i Kina, så kan jag inte riktigt kunna förklara varför situationen är som den är. Därför har jag som komplement till *totalitarismen* använt mig av Tsous *culturalist approach*.

Jag tror att de faktorer Tsou kritiserade Nathan för: *ideologi (den politiska kulturen)*, *partiets formella/informella struktur*, *the supreme leader (ledaren i KKP)* samt *win all - lose all* har ett högt förklaringsvärde i det politiska spelet bakom KKP:s handlingar.

Givet att ideologin spelar en central roll i det politiska systemet, så måste reformer kunna förklaras med hjälp av förändringar i ideologin. Jag tror helt enkelt att det under övergångens gång skett en *ideologisk förändring*, någonting som först och främst påverkar *den politiska kulturen*, och som en konsekvens av det påverkar den politiska handlingen.

Min fokus, kommer som jag tidigare nämnt ligga på KKP:s ledning och dess ledarskap, där *the supreme leader*, har en framträdande roll. Jag har därför valt att

delar in min analys i tre olika tidsperioder ledd av tre olika *supreme leaders*. Min uppfattning är att man under olika tidsperioder har präglats av olika politiska kulturer samtidigt som de stött på olika problem. I grunden handlar dock problemen om samma sak nämligen utmanandet av partiets maktmonopol. För att möta dessa problem har sedan ledarna för KKP använt sig av olika strategier, för att kunna behålla makten. Vilka strategier de använt sig av för att kunna behålla sin makt har jag försökt kartlägga i min analys.

Med hjälp av kombinationen av *totalitarismen* samt *Tsous culturalist approach* avser jag att besvara följande frågor i min analys:

- Vilka strategier har den kinesiska eliten använt sig av för att behålla sin makt? Och varför valdes just de?
- Vilken roll har den *politiska kulturen* (partiets ideologi), *ledaren i KKP* samt *win all – lose all teorin* spelat under övergångsperioden?

Förstår vi de bakomliggande orsakerna till den kinesiska elitens handlingar, förstår vi samtidigt de orsaker som möjliggjorde ett oförändrat politiskt system samt varför den kinesiska eliten valde de strategier som möjliggjorde att de behöll sin makt – svaret på mina två underfrågor. Då är vi på god väg till att besvara min övergripande fråga i uppsatsen; Hur lyckades KKP bevara Kinas politiska system under dess övergångsperiod?

3 Kina under Deng Xiaoping

Detta kapitel kartlägger Kina under ledarskap av Deng Xiaoping. Tidsperioden sträcker sig från det årtal då Mao Zedong dog (1976), fram tills 1992, efter Dongs sista betydelsefulla insats, *Nanxun*. Kapitlets syfte är att ge läsaren en förståelse för den politiska kultur som präglade Deng eran samt det reformprogram han introducerade. Samtidigt vill jag även påvisa vilka strategier Deng och KKP använde sig av för att bibehålla det politiska systemet i Kina.

3.1 Deng Xiaopings väg till makten

När Mao Zedong avled 1976, befann sig Kina men framförallt KKP i ett kritiskt läge. Partiet hade precis genomgått den största maktkampen och ideologiska striden i KKP:s historia, kulturrevolutionen.

Revolutionen initierades av Mao Zedong 1966, som med stöd av sin fru Jiang Qing m.fl., gick till angrepp mot Deng Xiaoping, Liu Shaoqi och andra ledande inom partiet⁶. Mao anklagade Deng och Liu för att vara alltför kapitalistiska, och ville genom upproret rena partiets ideologi (Lundahl 2005:Kulturrevolutionen). Deng hann avsättas två gånger, men han kunde efter Maos död ta sig tillbaka till KKP:s ledning (Hart 2004:Deng Xiaoping).

Efter Maos död stod kampen om makten mellan Deng och KKP:s partiordförande Hua Guofeng, och tillika Maos efterträdare. För att göra en lång historia kort så slutade den hegemoniska kampen med att Hua Guofeng fick träda tillbaka, till förmån för Deng. Det var en kombination av Dongs formella ställning (den formella strukturen) och hans personliga nätverk (den informella strukturen) som möjliggjorde "elimineringen" av Hua Guofeng.

Vad gäller Dongs personliga nätverk så var den avgörande för Dongs väg tillbaka till makten och implementeringen av Dongs reformprogram. Då reformerna introducerades under en tid där den politiska kulturen präglades av osäkerhet och kamp om hegemoni så var det nödvändigt att använda sig av sitt personliga nätverk, för att skapa en säkerhet kring först ledarskapet och sedan implementeringen av reformprogrammet. Att Deng lyckades ta sig tillbaka till makten var just p.g.a. hans informella kontaktnät inom KKP (Fewsmith 2001:91).

⁶ Kampen mellan Dongs och Maos fraktioner gav uppkomsten till Andrew J. Nathans fraktionism teori, den teori Tang Tsou utgår ifrån i sin culturalist approach.

Kulturrevolutionen och dess efterspel innefattas egentligen inte av min studieperiod, men den är betydelsefull därför att det visar på det politiska spelet bakom reformprogrammets skapande. En konsekvens av kulturrevolutionen var att den skapade, en politisk fraktion bestående av Deng Xiaoping och några som stod honom närmast. Förenade av det faktum att de var överlevare samt tillhörde oppositionen till kulturrevolutionen bildade de den starkaste fraktionen i KKP (Dittmer 1993:8-9). När Deng väl kom till makten såg han till att hans närmaste män satt på de högre posterna. På så sätt skapade han förutsättningar för att reformprogrammet skulle kunna genomföras på ett effektivt sätt.

Om inte det politiska spelet skulle drivas enligt *win all – lose all teorin* och istället innehålla ett större inslag av politisk kompromiss, så skulle situationen vara annorlunda, enligt min åsikt. Ett inte alltför otänkbart scenario skulle vara att Deng och Hua bildade någon form av koalition. Och med stor sannolikhet så skulle aldrig Dengs kapitalistiska reformprogram introduceras.

3.2 Dengs reformer – “The Fourth Modernization”

Kulturrevolutionen hade lämnat ett kaotiskt Kina, men speciellt ett parti som slagits i spillror, och vars legitimitet var allvarligt ifrågasatt (Hart 1995:2). Makten var det enda de kunde bygga på.

För att återuppbygga KKP:s maktlegitimitet antog KKP formellt, i slutet av 1978 Dengs reformprogram, “The Fourth Modernization”. Reformprogrammet skulle prägla den politiska kulturen under Deng eran och satte stopp för praktiskt taget allt Mao hade stått för (Hart 1995:2). Den innebar även att KKP offentligt övergav alla sina ideologiska mål för att kunna bygga upp och modernisera landet (ibid:9).

Samtliga reformer skulle leda till ett slutmål. Uttryck som “höggradig socialism med kinesiska drag” (Gungwu & Yongnian 2003:311-312) användes för att beskriva detta slutmål. Men sållar vi bort “det kommunistiska fikonspråket” (Hart 1995:2) kan man sammanfatta reformprogrammet i *fyra grundelement* och *två strategier*. Jag ska börja med att presentera de fyra grundelementen.

3.2.1 De fyra grundelementen

1. *Reform* – Det reformprogram som Deng introducerade inriktade sig inom fyra olika områden: jordbruk, industri, vetenskap och teknologi samt försvar (Spero & Hart 2003:365). Under åren har dock antalet områden expanderat och fram tills idag har praktiskt taget vad som helst blivit föremål för reformerna, så länge KKP:s maktställning inte direkt hotas eller ifrågasätts (Hart 1995:11). Slutmålet med reformerna var att göra Kina modernt, rikt, stort och mäktigt men vad denna vision innebär vet ingen riktigt (ibid).

2. *Öppnande mot omvärlden* – Grundidén med öppnandet av Kina var ett sätt för KKP att kunna göra Kina modernt, rikt, stort och mäktigt. Man insåg att man

måste delta i det internationella ekonomiska systemet för att på så sätt få tag på teknologi, kapital, investeringar, kunskaper samt nya idéer (ibid:14). Men med teknologi, investering och idéer kom även hel del annat som varken var önskvärt eller vad KKP hade räknat med. Västerländska konsumtionsvanor, droger, okontrollerad information (om bland annat förhållande i Hong Kong och Taiwan) och andra faktorer som undergrävde KKP:s maktmonopol vällde in i landet.

3. *Maoismens avveckling* – Som en konsekvens av kulturrevolutionen, ville Deng och hans kolleger eliminera många av Maos idéer ur partiprogrammet. Framför allt *dogmatism*. Den innebar att KKP skulle finna praktiska lösningar på landets problem i Marxs, Lenins, Stalins eller Maos skrifter. Man skulle istället gå efter Dengs motrecept: “sök sanningen i fakta” (ibid:10). Dengs utspel ses som en “retreat from ideology” (Fewsmith 2001:93), där han helt enkelt menade att partiet inte längre kunde vara *monistic*. Partiets ideologi kunde inte längre svara på alla problem Kina hade. Istället skulle man pröva sig fram, för att se vad som fungerar (ibid), ett tankesätt som präglade hela övergångsperioden.

Fortsättningsvis förkastade man även partiets tidigare ideologiska mål, nämligen den av Maos långt drivna klasskampstänkande. Partiet ville med detta få slut på de systematiska förföljelserna Mao, under sin tid som ledare hade bedrivit. Stora delar av *massan* blev där förföljda på grund av deras klassbakgrund. Partiets nya ideologiska mål blev stället att göra Kina rikt, stort och mäktigt (Hart 1995:2, 9 och 10).

Att avveckla maoismen ur partiprogrammet var knappast någonting som flöt på utan problem. Avdogmatiseringen fick göras inkrementellt, då man inte ville beröva partiets ideologiska legitimitet. Deng fick även ta hänsyn till förekomsten av inflytelserika Mao-lojalister (de konservativa) inom partiet, som han såg som det allra största hotet mot reformerna. Dengs slugaste, men samtidigt mest försiktiga utspel har varit ägnade åt att hålla de konservativa i schack (ibid:11). Ett exempel på ett sådant utspel var när han några månader efter introduktionen av reformprogrammet slog fasta på fyra principer som inte fick bli föremål för reformerna, de så kallade “fyra kardinalprinciperna”. De bestod av (ibid:5):

I. *Socialismen* – Dengs definition på socialismen var helt enkelt lika med KKP:s eviga maktinnehav. Samtidigt som *massan* skulle bestämma om KKP får behålla denna makt (ibid:20). Logiken var enkel, var *massan* nöjd skulle KKP få sitta kvar.

II. *Den officiella ideologin* – Bestod av en blandning mellan marxistisk-leninistiskt-maos tänkandet. Trots uttalandet om att man inte fick reformera den officiella ideologin så blev den, under Dengs ledarperiod, reducerad till några tomma fraser som varken styrde eller legitimerade den politik som fördes. Inte idag heller för den delen. Idag omnämns den officiella ideologin bara vid partimöten, som en del av formella ritualer och dylikt. (ibid:5).

III. *Proletariatets diktatur* – Det rådande politiska systemet, med andra ord.

IV. *KKP:s maktmonopol* – knytet, som sagt, till socialismen. Utgör ett av de fyra grundelementen av reformprogrammet, som jag nu ska presentera.

4. *KKP:s fortsatta maktinnehav* – Trots att Deng lyckades reducera KKP:s ideologi till några tomma fraser, fanns det en ideologisk trossats som var (och är) ytterst viktig för KKP att hålla sig fast vid, nämligen leninismen och dess

maktfullkomliga självuppfattning. Enligt Hart, så var leninismen någonting som genomsyrade hela KKP (1995:5). Från de statliga organens namn, deras formella struktur men också bland ämbetsmän m.m. Men den mest framträdande egenskapen måste ändå vara, “partiets anspråk att till varje pris behålla den politiska makten” (ibid), eller den maktfullkomliga självuppfattningen.

Jag skulle vilja påpeka att de “fyra kardinalprinciperna” hade två syften. Det ena var ett strategiskt utspel från Dengs sida, för att hålla de konservativa inom KKP i schack. Det andra var ett sätt för Deng att betona betydelsen av att upprätthålla KKP:s maktmonopol. Jag ser tydliga bevis på att Dengs strategiska utspel stämmer väl in på det politiska spelet *win all – lose all teorin* genererar, där handlingar endast är temporära och strategiska för att förhindra en eventuell *showdown*.

Vidare passar Tsous argument om att de politiska aktörerna syn på makt väl in i de leninistiska tankebanorna, enligt min åsikt. Även KKP:s syn på den kinesiska befolkningen som en *massa* ser jag också som någonting passande i detta sammanhang. Jag ser här tydliga bevis på hur ideologi, som i det här fallet består av *synen på den politiska makten* och *KKP:s syn på befolkningen*, har en enorm betydelse i det politiska systemet.

Partiet såg sitt fortsatta maktinnehav kombinerat med maoismens avveckling som en förutsättning för att reformprogrammet skulle kunna genomföras (Hart 1995:9). Jag är av samma uppfattning som KKP. Om inte *avdogmatiseringen* samt *förkastande av partiets tidigare ideologiska mål* skulle ha skett, tror jag också nog att reformprogrammet aldrig skulle kunna genomföras. En förändring i ideologin var en förutsättning för att reformprogrammet skulle kunna genomföras.

Olika typer av politiska delreformer fanns faktiskt med i reformprogrammet, men de handlade om att stärka partiets och statens institutioner genom att tilldela dem lagstadgade roller. Kina fick en ny författning och andra nya lagar, vars syfte var att förhindra det maktmissbruk som man hade ansett Mao hade brukat under sin tid som ledare. Kina skulle styras i *enlighet med lagen*, och inte som Mao bete sig som om han stod över lagen och därefter styra Kina i enlighet med sitt godtycke. Man ville undvika att enväldiga ledare, skulle driva igenom sin egen linje mot partiets eller *massans* vilja. Om man lovade att hålla de nya lagarna, skulle man kunna stärka partiets och statens institutioner (Hart 1995:10 och 16). Man kan dock säga att löftet att hålla sig till lagarna aldrig har slagit in. Än idag är inställningen att man står över lagen utbredd både i partiet och statsförvaltningen (Lagerkvist 2003:19).

De fyra grundelementen skulle uppnås genom två olika strategier, som implementerades vid två olika tidpunkter. Därför har jag satt in dem i deras historiska sammanhang.

3.2.2 “Bli rika först” - strategin

Strategin tillämpades strax efter Dengs introduktion av reformprogrammet 1978, och gick ut på att KKP genomförde reformer som ansågs vara allmänt efterlängtrade och självklara. För att så småningom ta itu med besvärligare och

mer kontroversiella områden (Hart 1995:11). Med “allmänt efterlängtade” och “självklara” betyder i detta sammanhang, reformer som främjar stora samhällsgrupper och som inte trampar alltför många på tårna. De mer “besvärligare” och “mer kontroversiella områdena” berör de reformer som påtagligt försämrar för flera i samhället, både vad gäller makt eller andra privilegier (ibid:11).

Som ett konkret exempel på mer “självklara reformer” var avskaffandet av kollektivjordbruket under reformprogrammets början. Hit hör också den decentralisering man genomförde i den ekonomiska beslutsprocessen samt uppluckringen av planhushållningssystemet. Även det ideologiska förkastandet av partiets tidigare ideologiska mål (klasskampen) hör även till denna kategori.

De ovannämnda reformerna kombinerad med det mesta som hör ihop med reformprogrammets andra grundelement (*öppnande mot omvärlden*) ledde till ett rejält uppsving i produktivitetsökning (ibid:12), vilket i sin tur har ökat tillgången av produkter och tjänster. För *massan* innebar detta en större frihet och fler möjligheter. De som var företagsamma, kunde utnyttja sina skickligheter och bli ekonomiskt framgångsrik, någonting som skulle ha stridit mot den klasskamp KKP bedrev under Maos tid. Konsekvenserna av detta blev att majoriteten av det kinesiska samhället höjde sin levnadsstandard.

Det finns en kliché om kineserna, att de inte bryr sig om politiska frågor utan bara om ekonomiska. Jag hävdar däremot att den är felaktig. Många kineser bryr sig inte om vem som leder Kina eller hur landet leds, bara de har mat på bordet. Men jag hävdar även att det finns lika många som bryr sig om det politiska. Ett historiskt bevis på detta är händelserna på Tiananmen (Himmelska Fridens Torg) 1989.

Det som började som en liten studentdemonstration, i maj och juni 1989, växte till en fredlig massrevolt med krav om ökad demokrati (Hart 1995:18 och Leijonhufvud 1998:20). Majoriteten var studenter, men även andra samhällsklasser fanns representerade; arbetare, statstjänstemän, journalister m.fl. (Hart 1995:18). Händelserna i Tiananmen visade på att det fanns krafter för en politisk förändring, men samtidigt så visade Deng och KKP väldigt bestämt att man avvisade sådana diskussioner. Natten mellan 3 och 4 juni 1989, gav Deng order till trupperna om att skjuta mot demonstranterna, vilket ledde till händelserna vid Tiananmen, då ett hundratal människor föll offer för händelserna (Leijonhufvud 1998:20). Händelserna på Tiananmen betraktas som ett kontrarevolutionärt uppror av KKP, och visade att partiet var beredda på att använda sig av fysiskt våld för att försvara sitt maktmonopol (Hart 1995:18 och Leijonhufvud 1998:20).

3.2.3 “Ju snabbare tillväxt, desto bättre” - strategin

Händelserna i Tiananmen skapade en stor debatt bland statsvetare och dissidenter. Många statsvetenskapliga forskare förutspådde att effekterna av Tiananmen skulle leda till KKP:s undergång men inga av dessa förutsägelser slog in. En viss negativ implikation hade dock Tiananmen på Kina.

Folkets entusiasm för reformprogrammet minskade påtagligt och den ekonomiska tillväxten stannade av (Leijonhufvud 1998:19). KKP:s ledning hade efter Tiananmen tagits över av mer konservativa toppbyråkrater, och till följd av det började en konservativ politik växa fram. Kritiska röster hördes inom partiet om man inte höll på att bedriva fel sorts politik, och man uttryckte en oro över ett alltför stort kapitalistiskt påverkan (Hart 1995:19), en kritik liknande den som KKP:s ledning fick utstå under kulturrevolutionen. Många konservativa inom partiet ansåg att det var Dengs reformprogram och dess ekonomiska reformer som var orsaken till Tiananmen händelserna (Fewsmith 2001:70).

Detta gjorde Deng orolig. För att lösa problemet kringgick han sina partikamrater och vände sig direkt till *massan* (ibid). I en rundresa i södra Kina, mer känt som *the Nanxun*, gav Deng flera tal där han propagerade för “en central uppgift och två grundläggande punkter” (Hart 1998:19). Den centrala uppgiften var att bara ägna sig åt fortsatt *ekonomisk uppbyggnad*. Och de två punkterna var att “*hålla fast vid de fyra kardinalprinciperna*” samt “*att hålla fast vid reform och öppnande*” (ibid).

Enligt Deng skulle Kina satsa på redan beprövade metoder, institutioner och idéer som skulle ge snabba tillväxtresultat såsom aktiemarknader, skatter, kapitalimport och dylikt (ibid). Deng ansåg att KKP:s ideologi inte längre legitimerade KKP:s maktmonopol, så man skulle istället “köpa” till sig denna legitimitet genom att förbättra levnadsstandarden hos befolkningen. Strategin för att höja *massans* levnadsstandard var genom “ju snabbare tillväxt, desto bättre” – strategin.

Deng kopplade ihop hög ekonomisk tillväxt med att folket var nöjda (vilket var en förutsättning för KKP:s maktmonopol) och dessutom skulle de konservativa inom partiet ligga lågt. Men om utvecklingen och tillväxten skulle gå långsamt, skulle även missnöje, motstånd samt oro frodas. Enligt Dengs resonemang var tillväxt någonting bra och “ju snabbare tillväxt desto bättre”. Fortsättningsvis trodde eller hoppades Deng att alla politiska och ideologiska frågor skulle lösas så småningom, om man under ledarskap av KKP, lyckades få landet att nå ekonomiska framgångar.

Några månader efter Nanxun antog KKP offentligt Dengs strategi (ibid). Det är just denna “ju snabbare tillväxt, desto bättre” – strategi, som slagit omvärlden med häpnad (Hart 1998:20-21). Nanxun blev en historisk milstolpe och Kina upplevde en oerhörd snabb ekonomisk tillväxt (Zhao 2000:1). Detta har lett till att Kina målats upp som världens snart största och starkaste ekonomi, nästa seklets stormakt, världens största marknad osv. KKP har genom den ekonomiska tillväxten lyckats återuppbygga sitt totalitära styre efter händelserna i Tiananmen.

Samtidigt som Kina rört sig mot marknadsekonomi efter Nanxun, genom att satsa på aktiemarknader, kapitalimport och dylikt, har det inte lett till en politisk övergång. De liberala teorier som oftast hävdar att det finns en sorts automatisk länk mellan marknadsekonomi och demokrati, stämmer inte in på Kina (Christiansen & Rai 1996:16).

För många västerländska forskare var övergången i Sovjet och Östeuropa, ett bevis på hur auktoritära eller totalitära politiska system kan besegras av demokratiska värderingar (Zhao 2000:2). Många forskare, som jag nämnde

tidigare, trodde även att Tiananmen skulle leda till KKP:s undergång, men det visade sig också vara fel.

KKP såg övergången i Sovjet och Östeuropa samt händelserna i Tiananmen som en läxa. För partiet var de båda historiska händelserna ett bevis på hur viktigt det var för dem att behålla makten och den leninistiska ideologin, för att på så sätt bevara den politiska stabiliteten. Allt för att undvika det öde Sovjetunionen och dess motsvarighet i Östeuropa, såsom; ekonomisk stagnering, politisk instabilitet, etnisk fragmentering och våld (ibid).

3.3 En tillbakablick på Deng eran

Vad som är av större betydelse är vad den ekonomiska tillväxten efter Naxun har fört med sig. Dengs tro på att landet skulle växa ifrån sina problem med ekonomisk tillväxt stämde, delvis. De konservativas inflytande märktes då inte, tecken på ett öppet motstånd likaså och det verkade som om att det kinesiska folket var mer upptagna av en ekonomisk karriär än det politiska. Den ekonomiska tillväxten öppnade upp nya dörrar för medborgarna i landet, och har gett dem möjlighet att bli ekonomisk framgångsrika. Ett resultat av detta är att många kineser inte satsade på en politisk karriär, utan istället på att bli ekonomisk framgångsrika. Ett fenomen som präglade hela 90 – talet (Zhao 2000:2).

Samtidigt har dessa individer skapat flera nya betydelsefulla aktörer i Kinas politiska system, nämligen kapitalägarna, entreprenörerna m.fl. De nya aktörerna utgjuter en mycket större självständighet mot partiet och den centrala myndigheten, både på ett politiskt, socialt samt ekonomiskt plan (ibid:17). Förutom uppkomsten av det nya civilsamhället har den snabba ekonomiska tillväxten fört med sig andra typer av problem. Miljöproblem, flaskhalsar inom vissa sektorer, inflation, klassklyfta och en hel rad andra problem (Hart 1998:21).

Sist men inte minst har Deng lyckats reformera den politiska kulturen och förvandlat KKP från ett ideologiskt inspirerat politiskt parti; "Party of Politics" till ett parti vars främsta mål är att generera ekonomisk tillväxt; "Party of Economics" (Weixing 2003:303). Deng har lyckats urholka KKP:s ideologi, och ersatt den med någonting som går stick i stäv med de politiska aktörernas syn på den politiska makten; *monistic, unified and indivisible*.

Ett "Party of Economics" kan inte vara *monistic* då den politiska makten förflyttades från KKP till de lokala myndigheterna, vilket upplöste hela idén om att den politiska makten skulle härledas från partiets ideologi. Även begreppen *unified and indivisible* blev svåra att upprätthålla. Som Weixing uttrycker det:

Unlike political interest, there could neither be shared economic interest between provinces and regions nor shared economics interests between higher party authorities and lower party authorities (2003:304).

Det blev alltså svårare för KKP att tillgodose landets eller kollektivets bästa, eftersom varje provins blev sina egna "special zoner" med sina egna villkor.

Urholkningen av KKP:s ideologi ledde till att partimedlemmarna inte längre drevs eller trodde på partiets ideologi. Maoismen (och de andra ismerna) hade bytts ut till "konsumismen". Deras medlemskap i KKP blev ett sätt för dem att tjäna egna personliga och ekonomiska intressen (Weixing 2003:306). Genom att missbruka sin maktposition tog man emot mutor, öppnade dörrar för släktingar och vänner osv. (Yongnian & Hongyi 2003:353). Korruptionen bredde ut sig.

Även *massan* påverkades av urholkningen av KKP:s ideologi. Vissa fortsatte att jaga efter ekonomiska framgångar, men det fanns även andra som sökte sig till andra former av fristäder, såsom Falun Gong. Majoriteten som inte kunde finna en spirituellt eller kapitalistisk fristad blev alienerade från KKP.

Alla ovannämnda problem, som Dengs reformprogram hade skapat, hade undergrävt KKP:s totalitära styre samtidigt som samhället blev mer autonomt (Zhao 2000:15). Problemen kunde även leda till att Kinas ekonomiska tillväxt kunde börja hacka. Om inte KKP och Deng Xiaopings ersättare, Jiang Zemin skulle komma att lösa dessa problem, skulle partiet säkerligen ha förlorat deras maktmonopol.

4 Kina under Jiang Zemin

Kapitlet kartlägger Kina under den så kallade “post-Deng” eran. Perioden sträcker sig från slutet av 1992, fram tills Jiang Zemins efterträdare Hu Jintaos tillträde 2003. Om Deng erans politiska kultur präglades av ordet reform, så präglades post-Deng eran av ordet anpassning. Kapitlets syfte vill ge läsaren en förståelse för den anpassningspolitik KKP, med Jiang i spetsen, bedrev för att möta de problem reformprogrammet hade skapat. Återigen så vill jag även påvisa vilka strategier Jiang och KKP använde sig av för att bibehålla Kinas politiska system.

4.1 Jiang Zemins väg till makten

Det var i oktober 1992, under KKP:s fjortonde partikongress⁷ som den formella Deng eran tog sin slut, och post-Deng perioden tog sin början (Hart 1998:24)⁸. Jiang Zemin blev vid partikongressen återvald till generalsekreterare (partiordförandetiteln avskaffades 1989), en post han redan fick 1989 och fick några år senare lägga till statschef (president) och ordförande för militärkommissionen till sin meritlista. Trots att Jiang satt på så pass starka poster så var han relativt svag (Hart 1998:25-26).

Han saknade för det första partipolitisk erfarenhet och för det andra besatt han inte samma formella prestige som Deng hade (Weixing 2003:313). Vidare saknade han ett informellt kontaktnät i partiet och militären. Utan ett samspel mellan den formella och informella strukturen kan inte det politiska systemet vara stabilt, som Tsou hävdade. Så för Jiang handlade de första tre åren (1989-1992) som generalsekreterare att överleva politiskt, och de nästföljande fem åren att befästa sin makt inom KKP. Det var inte förrän 1997, efter Dengs bortgång, Jiang kunde börja stiga ut ur Dengs skugga och inta rollen som *the supreme leader* (Gungwu & Yongnian 2003:4-6).

⁷ Nationella partikongressen, som hålls vart 5:e år, är ett tillfälle då partiets högsta ledning, centralkommittén, ska väljas utifrån en nomineringslista. Oftast är partikongresserna en formalitetstillställning, där egentligen redan fattade beslut av den förra centralkommittén och Politbyrån bara ska bekräftas (Lagerkvist 2003:4).

⁸ Någoting nämnvärt är att Deng Xiaoping sedan 1990 hade avgått från alla sina formella poster inom partiet (Hart 2004:Deng Xiaoping), trots det så var han fortfarande en inflytelserik aktör i KKP fram tills sin död 1997.

4.2 Jiang Zemins “anpassningspolitik”

Det var inför KKP:s partikongress i september 1997, ett halvår efter Dengs död, som Jiang fick utforma den anpassningspolitik han skulle få driva fram. Det var många som hoppades på politiska reformer, men i den obligatoriska rapporten partichefen måste skriva till partikongressen, stod det klart att KKP inte hade några som helst anspelningar på att partiet skulle lätta på kontrollen och släppa den leninistiska maktfullkomligheten. Dock var allt tillåtet inom ekonomin, bara om det inte utmanade KKP:s maktmonopol (Leijonhufvud 1998:20).

Jiang utvecklade i sin rapport att Dengs teorier om socialismen i Kina befann sig fortfarande i ett begynnelsestadium, och att införandet av reformprogrammets slutgiltiga mål; “den höggradiga socialismen med kinesiska drag”, låg flera generationer framåt i tiden (ibid). Men man skulle ta ett steg framåt om man fortsatte Dengs pragmatiska metoder inom ekonomin. Vad gäller det politiska betonade Jiang hur viktigt det var för KKP att behålla makten. Argumenten var återigen för landets bästa och dess stabilitet.

När Deng introducerade sitt reformprogram var det under förhållandevis goda förutsättningar. KKP hade vid Dengs tid en totalitaristisk kontroll över Kina, och personligen så åtnjöt Deng både ett allmänt förtroende från *massan* och inom partiet. Situationen i Kina var dock mycket mer annorlunda under Jiangs ledarskap. Som jag nämnde tidigare hade den politiska makten decentraliserats, KKP hade bytt inriktning och drevs numera av “konsumismen” som ideologi och därav den ökade korruptionen bland partimedlemmarna. Problemet var också att legitimiteten i KKP:s maktmonopol var baserad på löftet om att *massans* levnadsstandard skulle höjas. En kortsiktig lösning, som fungerade under Deng eran, men under Jiangs regim hade de ekonomiska reformerna lett till stora samhällsklyftor i Kina. Detta hade lett till ett utbrett missnöje bland folket (Weixing 2003:314-315). Alla dessa faktorer skapade ett “unprecedented challenges of governance” (ibid:312) under hela post-Deng eran.

Jiangs utmaning var att finna strategier för att KKP skulle kunna anpassa sig i det nya pluralistiska samhället, Dengs reformer hade skapat (Gungwu & Yongnian 2003:6). Mycket handlade då om att förändra KKP inifrån, och det var framförallt två saker han ville förändra inom partiet, dess ideologi samt dess maktbas.

4.2.1 Partiets ideologi och “De tre representationerna”

I samband med KKP:s partikongress 1997 lanserade han en politisk kampanj, “talking about politics, virtue and political learning”. Jiang ville med hjälp av utbildning och diskussioner få bort “konsumismen” bland sina partivänner, och den korrupktion som det ekonomistiska tänkandet hade skapat (Weixing 2003:313). Kampanjen fick dock ett ljummet mottagande (Gungwu & Yongnian 2003:6), mest kanske för att strategin inte passade in i en tidsperiod präglad av kapitalism.

Efter att ha förbjudit den kinesiska meditationsrörelsen Falun Gong år 2000, som många i massan hade sökt sig till p.g.a. avsaknaden av en ideologi (Gongqin 2003:69), insåg Jiang att hans politiska kampanj hade misslyckats. Men han skulle samma år introducera en ideologi som var mer anpassad för den tidseran.

Grundtanken i den ideologi Jiang la fram, *de tre representationerna*, var att partiet skulle representera tre punkter:

Den avancerade kulturen – Meningen var att KKP skulle införliva de positiva tingen som kommit ut från Kinas reform och utveckling. Det man ville förhindra var de konsekvenser öppnande mot omvärlden hade lett till. Den västerländska kulturen ansågs ha lett det kinesiska folket till samhällslig dekadens (Weixing 2003:314), någonting som i längden kunde urholka KKP:s maktmonopol. Bland partimedlemmarna hade det ekonomiska tänkandet lett till en utbredd korruption. Vad KKP skulle representera var det som anses tillhöra *den avancerade kulturen*, eller det som anses vara bra.

De avancerade produktivkrafterna – Strategin är egentligen en fortsättning av Dengs “ju snabbare tillväxt, ju bättre” – strategi, och betonar helt enkelt hur viktigt det är att fortsätta med denna strategi.

Majoritetens intressen – Är den viktigaste av alla dessa tre, för att den är direkt kopplad till legitimiteten i KKP:s maktmonopol och partiets överlevnad (ibid:315). Strategin innebär flera saker. För det första var det ett svar på de samhällsklyftor som växt explosionsartat under post-Deng eran. KKP:s uppgift var alltså att se till att dessa samhällsklyftor minskar främst genom att se till att majoriteten av *massan* får ta del av den ekonomiska tillväxten (ibid:314).

Den viktigaste innebörden med denna strategi är dock att partiet inte bara skulle representera bönder och arbetare utan också andra krafter som bidrog till Kinas ekonomiska tillväxt, *de avancerade produktivkrafterna*. Intellectuella, entreprenörer och kapitalägare och andra socioekonomiska klasser som uppkommit till följd av Dengs reformer (ibid) kunde erhålla partimedlemskap.

4.2.2 Partiets maktbas och den sextonde partikongressen

I mitten av november 2002 höll KKP sin sextonde partikongress. I den obligatoriska rapporten partichefen ska skriva till partikongressen, tog Jiang åt sig äran för att *massans* levnadsstandard hade höjts avsevärt under hans tid som ledare (Lagerkvist 2003:2). Han passade även på att introducera “de tre representationerna” som han menade att partiet skulle följa “som rådgivande ideologi för en lång tid framöver” (ibid:14). I rapporten betonade han även betydelsen av hur partiet måste marschera i takt med samhällsutvecklingen och hur viktigt det var för partiet att bekämpa korruption. Vidare ville han att den ekonomiska tillväxten skulle gynna fler (ibid:8). Kombinationen att fortsätta den ekonomiska tillväxten tillsammans med utbyggnaden av ett välfärdssystem skulle tillsammans leda till “social stabilitet och långsiktig fred och ordning i landet” (ibid).

Men det som påverkade KKP:s maktbas var välkommandet av de nya sociala krafterna Dengs reformer hade skapat. I rapporten till partikongressen skrev Jiang:

I den sociala förändringsprocessen framkommer entreprenörer [...] egna företagare, privata entreprenörer [...] och medlemmar från andra socialgrupper som alla är delaktiga i byggandet av en socialism med kinesiska förtecken. Vi bör förena oss med människor från alla sociala strata som bidrar till att göra moderlandet blomstrande och rikt (Lagerkvist 2003:10-11).

Citatet ovan utgör alltså två av de tre representationerna; *representera de avancerade produktivkrafterna* samt *majoritetens intressen* och välkomnar alltså de nya sociala krafterna, kapitalägarna, entreprenörerna m.fl., att ansluta sig till partileden av arbetare och bönder.

Enligt Lagerkvist är det uppenbart att dagens KKP lyssnar mer på kapitalägare än på arbetarna eller bönderna (ibid:11), två grupper kommunisterna borde representera enligt dess tidigare ideologi. Samtidigt har kapitalägarna även fått större möjligheter att tillvarata sina egna intressen, genom bildandet av branschföreningar och bedriva lobbyverksamhet, någonting arbetarna saknar. Detta borde egentligen leda till politiska förändringar, då den privata sektorn söker skapa ett mer pluralistiskt politiskt system (Christiansen & Rai 1996:17 och Lagerkvist 2003:11). Om man vänder på myntet kan man samtidigt tolka Jiangs välkomnande av de nya sociala krafterna för en strategi att just inkorporera de nya krafterna i partiet för att förhindra skapandet av ett nytt oberoende civilsamhälle, som lik Sovjetunionen och de andra länderna i Östeuropa utgjorde en av grunderna till att det politiska systemet föll.

4.3 En tillbakablick på post-Deng eran

Den sextonde partikongressen markerade även slutet för post-Deng eran, då Jiang trädde åt sidan som generalsekreterare till förmån för Hu Jintao. Kopplad till KKPs historia, som präglats av *win all – lose all* teorin ett otals gånger, så var detta första gången en ledare med god vigör, frivilligt trädde åt sidan. Tyder det kanske på att KKP var starkare än någonsin? Och berodde detta på Jiangs anpassningspolitik?

Essensen i Jiangs politik var att anpassa KKP för de nya förutsättningar Dengs reformprogram hade skapat. Med hjälp av *de tre representationerna* ville han skapa en ny ideologi som KKP sedan skulle följa. Vidare skulle man kunna se *de tre representationerna* som ett svar på systemkollisionen mellan marknadsekonomi och arvet från den leninistisk inspirerade statsapparaten. Jiangs planer på att bredda KKPs maktbas, genom att inkorporera de nya sociala krafterna i partiet var ett sätt att lindra denna systemkollision. Om dessa var grunderna för Jiangs anpassningspolitik så är följdfrågan om han lyckades åstadkomma det han ville göra.

Sett till alla problem Jiang stod inför så vill jag påstå att han lyckats ganska väl. KKP och Jiang lyckades bibehålla samma ekonomiska tillväxttakt (Weixing 2003:315) samt bibehålla den politiska stabiliteten och KKPs maktmonopol. Problemen han inte lyckades att lösa var gapet mellan fattiga och rika (ibid).

Samtidigt lyckades han som sagt aldrig att stoppa korruptionen inom partiet, trots sina försök. Strategin fick snarare en motsatt effekt, och korruptionen växte (ibid).

Vad gäller *de tre representationerna* och Jiangs vilja att KKP skulle det “som rådgivande ideologi för en lång tid framöver” (Lagerkvist 2003:14), kan bara tiden visa, då Jiang introducerade sin ideologi i slutet av sitt ledarskap. Men det Jiang försökte sig på är egentligen någonting väldigt svårt.

Att som Deng depolitiserar KKPs ideologi (avdogmatiseringen) och samtidigt gå ifrån planekonomi och experimentera med kapitalistiska inslag är som Weixing skriver “complementary in tone” (2003:315). Jiangs ambitioner att repolitiserar KKPs ideologi (införandet av de tre representationerna som KKPs ideologi) och fortsätta med att utveckla Kina till en marknadsekonomi är mer “contradictory in nature” (ibid). Om Jiangs *tre representationer* kommer att utgöra kärnan i KKPs ideologi återstår som sagt att se, men för att den ska bli det, får *inte* den ekonomiska tillväxten förbli KKPs topprioritet. Mycket är i så fall upp till Jiangs efterträdare, Hu Jintao.

5 Kina under Hu Jintao

Kapitlet täcker Kinas nuvarande president, Hu Jintaos, tre första år vid makten, även kallad för ”post-Jiang” eran. Eftersom Hu Jintao inte suttit alltför länge vid makten är det rätt menlöst att gå in på vad som har präglat Hus tid vid makten, och vilka strategier han tillämpat för att behålla KKP:s makt. Kapitlet vill dock ge läsaren en förståelse för vilka problem som Hu Jintao måste ta itu med för att bevara landets stabilitet, grundförutsättningen för KKP:s maktmonopol.

5.1 Hu Jintao - “The Supreme Leader”?

Som jag nämnde, under “Tang Tsous culturalist approach” avsnittet, föreslår *win all lose all* – teorin att det sker en hegemonisk kamp om makten, vilket alltid slutar med att en person kommer uppstå som *the supreme leader*. Jag har påvisat detta faktum hos de två tidigare ledarna och Hu Jintao är inget undantag. Han måste först etablera sig själv och söka en balans mellan den formella och informella strukturen, innan han kan uppstå som *the supreme leader*. Jag vill dock hävda att det har blivit svårare att bli en *supreme leader*.

Varken Jiang eller Hu besatt eller besitter samma formella ställning och samma omfattande informella kontaktnät inom partiet och militären som Deng hade vid sin tid (Lagerkvist 2003:10). Deng var ett levande bevis på hur dominant en *supreme leader* kan vara. Konsekvenserna av att Jiang och Hu inte är lika starka *supreme leader* som Deng innebär att strategierna som väljs blir ännu mer försiktiga och temporära.

Även om maktskiftet mellan Jiang och Hu gick lugnt till, och den hegemoniska maktkampen blivit “kallare” (Lagerkvist 2003:7-8), återfinns det fraktioner inom KKP. Som exempel kan nämnas att det faktiskt är Deng och inte Jiang som valt ut Hu Jintao som dess efterträdare. Samtidigt har Jiang sett till att många av hans adepter nu sitter i politbyråns ständiga utskott samt andra ledande roller (ibid:9 och 13). Situationen blir nog inte bättre nu när andra krafter och intressen är välkomna in i KKP, någonting som kan leda till ytterligare fraktioner.

Jag hävdar alltså att KKP har ett stort behov av en *supreme leader*, främst för att hålla ihop de fraktioner som ändå finns i partiet. Vad som än händer kan bara tiden påvisa, men enligt *win all lose all* – teorin så bör till slut sådana maktkamper sluta med att någon, vare sig det är Hu eller någon annan, utvecklas till en *supreme leader*.

Vad Hu har framför sig nu är, som sagt, en period där han måste befästa sin makt inom partiet. Samtidigt som han måste ta itu med Kinas övergripande mål, att fortsätta med den ekonomiska tillväxten och samtidigt behålla ordning och

stabilitet i landet (Gallagher 2005:21). Det finns då, enligt min åsikt, två centrala faktorer som hotar stabiliteten och den ekonomiska tillväxten.

5.2 Hu Jintaos utmaningar

5.2.1 Korruptionen

Jiang hade i sin rapport han skrev till den sextonde partikongressen skrivit om att korruptionen inom partiet och statsförvaltningen var så hög att den allvarligt hotade partiets maktmonopol. Som ett led i detta har man försökt öka på rättsäkerheten genom nya lagar och sökt att föryngra och professionalisera statsförvaltningen genom att förändra rekryteringsprocessen. Problemet är bara att implementeringen av dessa lagar fungerar dåligt och släpar efter betänkligt (Lagerkvist 2003:18-19).

Anledningen ligger hos partimedlemmarna och statstjänstemännen och deras egenintresse i att bevara det politiska och ekonomiska systemet. Enligt Lagerkvist har de ekonomiska reformerna skapat en överlappning mellan den politiska eliten och den nya ekonomiska eliten. Partimedlemmar, statstjänstemän och många av deras barn, släktingar och vänner tillhör just de som blivit rika som entreprenörer (ibid:11). Varför då vilja förändra det system som gjort de och deras nära så välbärgade?

För majoriteten av befolkningen har de ekonomiska reformerna lett till en höjd levnadsstandard, men det är *möjligheterna* som är ojämnt fördelade (Weixing 2003:310). De som inte har några kontakter inom statsapparaturen förknippar KKP med vägen till rikedom och möjligheter. Problemet är bara att de inte motarbetar det system som skapar ojämlikheterna. Istället försöker de skaffa sig kontakter inom statsförvaltningen för att ta del av dessa privilegier (ibid:311).

Hu tror dock på att partiet själv ska kunna städa upp sig själva. Han har så sent som 2005, och beordrat miljontals partimedlemmar att delta i en utbildning vars syfte är att förbättra disciplinen bland partiets medlemmar (Hu's in Charge 2005:46). Om den går samma öde till mötes, som Jiangs politiska kampanj, återstår att se. Vidare har han bett ett hundratal partimedlemmar att lämna partiet för deras anknytning till korruption.

5.2.2 Klassklyftan

KKPs ledning har nyligen medgivit att man skulle vara tvungen att kyla ner Kinas överhettade ekonomi för att skapa en hållbar utveckling. När arbetsmigrationen lättade efter Nanxun frigjordes en gigantisk arbetskraftsreserv (Lagerkvist 2003:25). Det är denna strukturella förändring som gjorde så att Nanxun blev så ekonomisk framgångsrik.

Samtidigt som det sparkade igång den ekonomiska tillväxten så ledde det till en massmigration till städerna. Denna folkström som uppgår till ca. 100 miljoner (ibid) saknar socialt skyddsnät. Detta utgör ett mycket viktigt problem för partiet, eftersom KKP:s maktmonopol baserar sig på partiets förmåga att tillgodose *massans* behov. Sammanhängande med migrationen från landsbygden till städerna har även andra problem skapats, såsom aids, kriminalitet och miljöförstöring.

Ett ytterligare problem är att klassklyftorna ökat mellan de som bor i städerna och de bönder som fortfarande bor ute i landsbygden. Medan städerna växer så det knakar, går utvecklingen i landsbygden åt motsatt håll. Den utbredda korruptionen samt ojämlikheterna bland städerna och landsbygden har lett till en uppsjö av protester. Då protesterna är dåligt organiserade och lokalt baserade utgör de inte ett direkt hot mot regimen (Lagerkvist 2003:29), ännu. Men problemet oroar definitivt KKP. Därför har man nu sagt att man tänker kyla ner den överhettade ekonomin, och på så sätt få till en "balanced development"⁹ (Hu's in Charge 2005:46).

I landsbygden däremot experimenterar man med nya lagar, och försöker förmå bönder från de fattigare västra provinserna att snabbare flytta in till storstäderna på östkusten. Man räknar då med att inkomstklyftorna ska minska och den ekonomiska tillväxten kommer att fortsätta växa (Petersson 2005:21). Strategierna för hur KKP tänkt kyla ner den överhettade ekonomin lades fram i en fem års plan (Business Asia 2005:3). Detaljerna för programmet är dock inte kända än, då den antas först våren 2006 av partikongressen.

Strategin att försöka inkorporera de mindre gynnade är egentligen fortsättning av "Bli rika först" – strategin. Som det var tänkt då, att vissa (de företagsamma) skulle bli rika först, så är det nu dags för resten att bli rika. Ett mål är uppsatt till 2020, då *massan* ska ha nått ett "medelhögt välstånd på alla fronter" (Cao 2005:61).

5.3 En framåtblick på post-Jiang eran

Då Kina präglas av en skyhögt klassklyfta, miljöförstöring och korruptionen nått allvarliga nivåer samt att antalet protester ökat anser partiet att den ekonomiska tillväxten måste vara *hållbar*. Målet är att skapa ett "harmoniskt samhälle", genom att ta itu med "de fem balanserna":

1. Mellan människa och natur (miljöproblemen)

⁹ KKP:s vilja att kyla ner den överhettade ekonomin runt städerna har dock mött motstånd från de lokala politiker som finns i städerna. Anledningen är som jag tidigare nämnde att partimedlemmar och i det här fallet lokalpolitiker har ett egenintresse i att ekonomin befinner sig i *status quo* (Petersson 2006:24).

2. Ekonomisk och social utveckling (Sociala skydds nätet och andra hälsorelaterade problem i städerna).
3. Stad och landsbygd (klassklyftorna)
4. Mellan olika regioner (ojämn utveckling mellan kustregionerna och de inåt landet)
5. Kinas förhållande till omvärlden (en fortsatt utveckling av Dengs andra grundelement, "Öppnande mot omvärlden").
(People's Daily Online 2005)

Men om vi nu ska skala bort det "kommunistiska fikonspråket" så vill partiet med skapandet av ett "harmoniskt samhälle" skapa stabilitet i Kina, grundförutsättningen för deras maktmonopol.

Hu har antytt att man inte har några som helst planer på att experimentera med "Western-style multiparty democracy" (Gallagher 2005:29). Demokrati är alltså ingenting man tänker sträva efter som lösningen på den utbredda korrruptionen i statsförvaltningen och partiet. Hu tror snarare att en förändring inifrån partiet, genom effektiv och intern kontroll samt utbildning, ska leda till ett högre förtroende bland befolkningen, eller som Hu uttryckte det en "greater consolidation of party rule" (ibid).

Vad den framlagda fem års plan får för implikationer får i Kina ganska svåra att förutse, då vi ännu inte vet detaljerna i den. Men hur det än går så verkar inte ideologi vara ledstjärnan i utvecklandet av det "harmoniska samhället". Hu har sagt att man i skapandet av det "harmoniska samhället" ska använda sig av "scientific outlooks on development" (Cao 2005:61). Man ska med andra ord använda sig av pragmatiska metoder, och förbise saker som ideologi. Precis som Deng gjorde när han startade reformprogrammet. Om det verkligen blir så återstår att se.

6 Slutsats

Kapitlets syfte är att sammanfatta analysen och besvara uppsatsens frågeställning och dess underfrågor med hjälp av de svar vi funnit i min analys.

6.1 Slutsats

Diskussioner kring en demokratisk utveckling i Kina brukar oftast handla om avsaknaden av vissa faktorer, såsom ett allmänt och utbrett stöd för demokrati, om det existerar ett civilsamhälle m.m. I allmänhet handlar dessa diskussioner om *möjligheterna* kring en demokratisering i Kina. Det har dock inte varit min uppgift att ge mig in på en sådan diskussion utan uppsatsens syfte har försökt identifiera vilka strategier och handlingar KKP har använt sig av för att bevara Kinas politiska system.

Jag har i min analys påvisat att "de tre vise männens" (Deng Xiaoping, Jiang Zemin och Hu Jintao) handlingar och strategier skapats för att antingen legitimera KKP:s maktmonopol eller för att lösa andra problem, som på ett eller annat sätt har anknytning till KKP:s maktlegitimitet men också till deras personliga maktlegitimitet. Jag har i analysen påvisat att det finns ett politiskt spel bakom utformningen av strategierna, där "de tre vise männen" fått ta hänsyn till kritiska röster inom KKP.

I detta avseende har partiet med *the supreme leader* i spetsen visat prov på innovativa talanger och skapat strategier som både tystnat de kritiska rösterna inom KKP och anpassat partiet till de föränderliga samhällsförhållandena.

Dengs reformprogram var att modernisera Kina och gå ifrån en planekonomi, för att sedan experimentera med olika kapitalistiska inslag, väl medveten om att det skulle skapa problem för KKP:s maktlegitimitet. Men vad Deng gjorde var att han inkorporerade bevarandet av KKP:s maktmonopol i reformprogrammet, när han gjorde den till ett av de fyra grundelementen samt hade med den i de fyra kardinalprinciperna.

De många problem Dengs reformprogram skapat har sedan Jiang och nu Hu fått ta hand om. Problemen har framförallt handlat om landets stabilitet grundförutsättningen för KKP:s maktmonopol.

KKP med Jiang i spetsen har bevisat på ett mycket distinkt sätt att man förfogar över en mycket stark fysisk makt (i form av militären). Han och KKP har från händelserna i Tiananmen och Falun Gong, bevisat att man är beredd att använda fysiskt våld för att eliminera någonting som kunde hota landets stabilitet och därmed KKP:s maktmonopol. Att KKP lyckats förhindra större och

organiserade uppror, har lett till att det helt enkelt inte finns något annat alternativ än KKP.

KKP och dess *supreme leaders* har alltså varit väldigt måna om att bevara KKP:s maktmonopol. Vad denna envisa föresats har sin grund i skiftar. Under Deng-eran skulle jag vilja påstå att det var den politiska kulturen, som utgjordes av de politiska aktörernas syn på den politiska makten, kombinerat med uppfattningen om befolkningen som en *massa* och inte som enskilda medborgare haft en mycket stor implikation på hur de politiska aktörerna i Kina agerade.

Synen på den politiska makten har dock förändrats ju längre in på reformprogrammet man kommit. Deng ville genom sitt reformprogram återuppbygga KKP:s maktlegitimitet, efter att kulturrevolutionen slagit partiets legitimitet i spillror. Genom att bygga KKP:s maktlegitimitet runt ekonomisk tillväxt var han tvungen att depolitisera KKP:s ideologi, dvs. gå ifrån den gamla ideologin. Både under post-Deng och post-Jiang eran har den politiska kulturen förändrats, och präglats istället av "konsumismen". Samtidigt har uppfattningen om befolkningen som *massa* bestått, då den även användes som ett argument till att bevara KKP:s maktmonopol.

Vad båda ideologierna har gemensamt är att de förespråkar för ett bevarande av det politiska systemet. Under Deng-eran var det av rent ideologiska skäl, men under Post-Deng/Jiang eran har det ideologiska bytts ut av egenintresse.

6.2 Diskussion

Min personliga uppfattning är att KKP aldrig kommer att släppa makten ifrån sig frivilligt. Jag förespråkar dock inte för en revolution, och jag tror knappast att en eventuell övergång av det politiska systemet i Kina inte kommer att ske genom revolution. I kombination med det växande civilsamhället (kapitalisterna m.fl.), som påtagligt har undergrävt KKP:s maktlegitimitet, och förändringen av KKP:s maktbas, kommer en eventuell politisk övergång ske inifrån. Långsamt men säkert kommer partiet att ändras inifrån och "växa ifrån" sitt anspråk på att till varje pris behålla den politiska makten.

Vad gäller KKP:s ideologiska problem, och deras vilja att byta ut "konsumismen" mot ett annat alternativ, så ser jag möjligheten att KKP kan erbjuda *massan* den tydligt ökande nationalismen och inhemska idétradition (t.ex. konfucianism) som alternativ. En vidare forskning inom detta område vore intressant.

Hur det än går, så beror det i framtiden på hur väl KKP lyckas kontrollera samhället. Kommer fortsättningsvis de politiska aktörerna låta sig domineras av "konsumismen" istället för de juridiska institutionerna i den politiska processen? Kommer den ekonomiska tillväxten fortsätta att vara den centrala principen partiet går efter? Och kommer civilsamhället fortsättningsvis att vara så oorganiserad och diversifierad?

Slutligen vill jag anmärka att mitt teoretiska val påverkat slutresultat. Användandet av andra teorier skulle troligen leda till att andra aspekter i analysen skulle belysas och därför leda till en annan slutsats.

7 Referenslista

Böcker

- Barnett, Doak A., 1964. *Communist China: The Early Years 1949-55*. London: Pall Mall Press.
- Bouin, Olivier – Coricelli, Fabrizio – Lemoine, Françoise, 1998. *Different Paths to a Market Economy: China and European Economies in Övergång*. Paris: Development Centre of The Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Breslin, Shaun, 2000. "China: Geopolitics and the Political Economy of Hesitant Integration", s. 392-405 i Stubbs, Richard – Underhill, Geoffrey R. D. (red.), 2000. *Political Economy and the Changing Global Order*. Oxford: Oxford University Press.
- Brødsgaard, Kjeld E., 2002. "Introduction", s. 1-13 i Brødsgaard, Kjeld E. – Heurlin, Bertel (red.), 2002. *China's Place in Global Geopolitics: International, Regional and Domestic Challenges*. London och New York: Routledge.
- Dittmer, Lowell, 1993. "Chinese Reform Socialism under Deng Xiaoping: Theory and Practice", s. 3-30 i Ying-Mao Kau, Micheal – Marsh, Susan H. (red.), 1993. *China in the Era of Deng Xiaoping: A Decade of Reform*. New York: M.E. Sharpe.
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2004. *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Elanders Gotab.
- Fewsmith, Joseph, 2001. *Elite Politics in Contemporary China*. New York: Cambridge University Press.
- Gungwu, Wang – Yongnian, Zheng, 2003. "Introduction: Jiang Zemin and His Reign Over the Party", s. 1-24 i Gungwu, Wang – Yongnian, Zheng (red.), 2003. *Damage Control: The Chinese Communist Party in the Jiang Zemin Era*. Singapore: Eastern Universities Press.
- Hart, Tom, 1995. *Jätten skakar: Kina efter Deng Xiaoping*. Kalmar: Utrikespolitiska Institutet.

- Lagerkvist, Johan, 2003. *Kina med Hu Jintao*. Kalmar: Utrikespolitiska Institutet.
- Leijonhufvud, Göran, 1998. *Kina: på tröskeln till ett nytt årtusende*. Kalmar: Utrikespolitiska Institutet.
- Lum, Thomas, 2000. *Problems of democratization in China*. New York: Taylor & Francis Group.
- Spero, Joan E. – Hart, Jeffrey, 2003. *The Politics of International Economic Relations*. New York: Wadsworth Publishing.
- Tsou, Tang, 1986. *The Cultural Revolution and post-Mao reforms : a historical perspective*. Chicago: University of Chicago Press.
- Weixing, Chen, 2003. "The Chinese Communism Party under Jiang Zemin: Politics of Political Adaption", s. 297-319 i Gungwu, Wang – Yongnian, Zheng (red.), 2003. *Damage Control: The Chinese Communist Party in the Jiang Zemin Era*. Singapore: Eastern Universities Press.
- Yongnian, Zheng – Hongyi, Lai, 2003. "Rule by Virtue: Jiang Zemin's Revival of the Party's Ideology", s. 350-364 i Gungwu, Wang – Yongnian, Zheng (red.), 2003. *Damage Control: The Chinese Communist Party in the Jiang Zemin Era*. Singapore: Eastern Universities Press.
- Zhao, Suisheng, 2000. "Introduction: China's Democratization Reconsidered", s. 1-17 i Zhao, Suisheng (red.), 2000. *China and Democracy*. New York and London: Routledge.

Artiklar

- "Asia: Hu's in charge: China", 2005. *The Economist*, vol. 376, nr. 8440, s. 46.
- Cao, Jing Xing, 2005. "Five CCP Plenary Conference", *Ming Pao Monthly*, nr. 479, s. 61.
- Gallagher, Mary E., 2005. "China in 2004: Stability Above All", *Asia Survey*, vol. 45, nr. 1, s. 21-32.
- Petersson, Torbjörn, 2005. "Bönder bygger det nya Kina: Städerna gästarbetare behandlas som andra klassens medborgare", *DN*, nr. 354, s. 21.
- Petersson, Torbjörn, 2006. "I "cancerbyn" anklagar ingen fabriker", *DN*, nr. 1, s. 24-25.

Tsou, Tang – Nathan Andrew J, 1976. “Prolegomenon to the Study of Informal Groups in CCP Politics”, *China Quarterly*, nr. 65, s. 98-117.

Nathan, Andrew J, 1973. “A Factionalism Model for CCP Politics”, *China Quarterly*, nr. 53, s. 34-66.

Internet

Hart, Tom, 2004. *Deng Xiaoping*. NE (Nationalencyklopedin).

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=152216

12 december 2005

Lundahl, Bertil, 2005. *Kulturrevolutionen*. NE (Nationalencyklopedin).

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=233289

2 december 2005

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=224961

12 december 2005

Lundahl, Bertil, 2005. *Politiska Särdrag*. NE (Nationalencyklopedin).

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=224961

6 december 2005

People's Daily Online, 2005. *China's development mode to change in "11th Five-Year Plan" period*.

http://english.people.com.cn/200510/09/eng20051009_213463.html

2 januari 2006